Министерство за финансии
Сектор за управување со јавен долг

Извештај за јавниот долг на Република Македонија за првиот квартал од 2009 година

Содржина

1. Позначајни активности во првиот квартал на 2009 година....2
2. Состојба на јавен долг 4
    2.1. Структура на јавниот долг....5
    2.2 Индикатори за ризик на портфолиото на јавниот долг 7
3. Повлечени средства по основ на надворешно и внатрешно задолжување....8
4. Сервисирање на вкупниот јавен долг....9
5. Гарантиран јавен долг....9
6. Примарен пазар на државни хартии од вредност....10
    6.1 Структура по рочности на состојбата на недостасани државни хартии од вредност....11
    6.2 Сопственичка структура на недостасани државни хартии од вредност....12
7. Секундарен пазар на државни хартии од вредност....12
    7.1 Македонска Берза....12
    7.2 Пазар преку шалтер....13
8. Контакти....14

Скопје, јули 2009 година

1. Позначајни активности во првиот квартал на 2009 година

- ***Движење на вкупниот јавен долг*** – Вкупниот јавен долг на Република Македонија во првиот квартал на 2009 година бележи намалување од 84 милиони евра во споредба со претходниот квартал и заклучно март 2009 година изнесува 1.786,1 милиони евра, односно 26,9% од БДП. Кај државниот долг се забележува пораст од 90 милиони евра односно зголемување од 1% поен во однос на БДП и во март 2009 година изнесува 1.477,2 милиони евра односно 22,3%, што е во рамките на Мастришкиот критериум за јавниот долг, според кој долгот на општата Влада односно државниот долг не смее да надминува 60% од БДП.
  Надворешниот јавен долг на крајот на март 2009 година изнесуваше 1.122,1 милиони евра и во однос на претходниот квартал се зголеми за 6,4 милиони евра односно за 0,6%. Внатрешниот јавен долг во декември 2008 година изнесуваше 754,5 милиони евра, додека на крајот на март 2009 година изнесува 664,0 милиони евра. Ова намалување на внатрешниот јавен долг од 90,5 милиони евра пред се е резултат на намалувањето на состојбата на благајничките записи кои Народна банка на Република Македонија ги користи за монетарни цели.
  Учеството на надворешниот јавен долг во вкупниот јавен долг споредено со четвртиот квартал од 2008 година се зголемува за 3,1% за сметка на учеството на внатрешниот јавен долг.
  Од аспект на валутната структура на јавниот долг во првиот квартал на 2009 година доминантно учество има долгот деноминиран во евра со 59% и споредено со претходниот квартал бележи зголемување од 2 процентни поени. Долгот деноминиран во домашна валута во споредба со декември 2008 година се намалува за 4 процентни поени и изнесува 19%, од кои само благајничките записи кои ги издава Народната банка на Република Македонија учествуваат со 6,3%.
  Во врска со каматната структура на портфолиото на вкупниот јавен долг, долгот со фиксни каматни на крајот од првиот квартал од 2009 година бележи зголемување од 3 процентни поени во споредба со четвртиот квартал од 2008 година и изнесува 56%, и аналогно на тоа долгот со променлива каматна стапка бележи намалување од 3 процентни поени и истиот изнесува 44%.
  Во првиот квартал од 2009 година процентот на реализација на повлекувањата по основ на надворешниот јавен долг споредено со проекциите изнесува 45,2% односно од планираните 18,8 милиони евра се повлечени само 8,5 милиони евра.
- ***Емисија на континуирани државни хартии од вредност*** – во текот на првиот квартал од 2009 година реализирани се следните аукции: две емисии на 1-месечни државни записи, седум емисии на 3-месечни државни записи (и едно повторно отворање на аукција на 3-месечни државни записи), три емисии на 6-месечни државни записи, две емисии на 12-месечни државни записи и една емисија на 2-годишни државни обврзници. Вкупниот износ на државни хартии од вредност кој беше понуден на аукциите во првиот квартал во 2009 година изнесуваше 18,9 милијарди денари, додека реализацијата изнесуваше 9,495 милијарди денари. Од презентираните податоци за понудата и реализацијата на аукциите на државните хартии од вредност, може да се согледа дека процентот на успешност на аукциите реализирани во овој период е релативно низок и истиот изнесува 50,24%.
  Почнувајќи од март 2009 година, Министерството за финансии воведе 1-месечни државни записи, а со цел подобро да одговори на ликвидносните потреби на пазарните субјекти, како и за обезбедување на дополнителни средства за финансирање на буџетските потреби. Примената на овој финансиски инструмент се среќава во повеќе земји во светот меѓу кои во Соединетите Американски Држави, Велика Британија, Романија и други. Во изминатиот период се одржаа две аукции на 1-месечни државни записи.
  Во овој извештај е прикажан краток осврт врз примарниот и секундарниот пазар на државни

хартии од вредност, додека пазарот за држани хартии од вредност подетално е опфатен во „Публикацијата за пазарот на државни хартии од вредност“ која се издава двомесечно од страна на Секторот за управување со јавен долг - Министерство за финансии.

Таргети поставени во Стратегијата за управување со јавниот долг на Република Македонија 2009-2011 година и нивно остварување

Таргети	Параметри на портфолиото на јавниот долг заклучно декември 2008 година	Параметри на портфолиото на јавниот долг заклучно март 2009 година*	Таргети за периодот 2009 до 2011 година
Однос меѓу вкупниот јавен долг и БДП	24,36%	25,2%	да не надминува 40%
Однос меѓу државен долг и БДП	21,3%	22,3%	да не надминува 30%
Однос меѓу вкупно гарантираниот долг и БДП	2,6%	2,5%	да не надминува 10%
Учество на долгот во домашна валута во вкупниот јавен долг	во домашна валута-9%	во домашна валута-13,6%	Долг во домашна валута-13% (со девијација од 3% поени)
Учество на евро долгот во вкупниот јавен долг	долг во евра- 65,8%	долг во евра-62,9%	70% (со девијација од 5% поени)
Учество на надворешен јавен долг во вкупен јавен долг	Надворешен јавен долг- 70,4%	Надворешен јавен долг-67,1%	70%-80%
Нето задолжување во 2009 година	-	88,6 мил.евра	370 мил. евра
Нето задолжување на гарантиран јавен долг во 2009	-	-2,2 мил.евра	150 мил. евра

**При следење на реализацијата на таргетите долгот на НБРМ не е вклучен во пресметките за вкупниот јавен долг, согласно член 7 став 5 од Законот за јавен долг.*

2. Состојба на јавен долг

(во милиони ЕУР)

	Q3 2008*	Q4 2008	Q1 2009
НАДВОРЕШЕН ЈАВЕН ДОЛГ	**1.045,0**	**1.115,7**	**1.122,1**
Државен долг	886,5	921,2	929,0
Долг на централна Влада(консолидиран)	886,5	921,2	929,0
Централна Влада	851,9	886,7	896,3
Јавни фондови	34,6	34,6	32,7
Општини	0,0	0,0	0,0
Централна банка	0,0	0,0	0,0
Јавни претпријатија	158,5	194,5	193,1
ВНАТРЕШЕН ЈАВЕН ДОЛГ	**782,7**	**754,5**	**664,0**
Државен долг	451,3	465,9	548,2
Долг на централна Влада	451,3	465,5	547,8
Структурни обврзници	371,6	343,5	340,7
Обврзница за селективни кредити	16,9	16,9	16,9
Обв. за приватизација на Стопанска банка	53,6	51,5	49,3
Обврзница за старо девизно штедење	178,4	152,9	152,9
Обврзници за денационалнизација	122,7	122,2	121,6
Континуирани ДХВ	79,7	122,0	207,1
Општини	0,0	0,4	0,4
Централна банка	327,7	285,2	112,6
Јавни претпријатија	3,7	3,5	3,2
ВКУПЕН ЈАВЕН ДОЛГ-Според ГФС методологијата и Законот за јавен долг	**1.827,7**	**1.870,2**	**1.786,1**
Надворешен долг како % од вкупен јавен долг	57,2	59,7	62,8
Домашен долг како % од вкупен јавен долг	42,8	40,3	37,2
Вкупен јавен долг како % од БДП	28,1	28,7	26,9
Вкупен јавен долг како % од извоз	68,1	69,7	72,6
Државен долг	**1.337,8**	**1.387,1**	**1.477,2**
Надворешен државен долг како % од вкупниот државен долг	66,3	66,4	62,9
Внатрешен државен долг како %од вкупниот државен долг	33,7	33,6	37,1
Државен долг како % од БДП	20,6	21,3	22,3
Државен долг како% од просечен извоз	49,8	51,7	60,0

Извор:МФ и НБРМ

**Со измените на Законот за јавен долг (Службен весник бр.88/08 од 16 Јули 2008 година) се врши усогласување на методологијата за прикажување на јавниот долг според Законот за јавен долг и според ГФС методологијата, при што во вкупниот јавен долг се вклучува и долгот на Народна банка на Република Македонија.*

2.1. Структура на јавниот долг

Движење на внатрешниот и надворешниот јавен долг

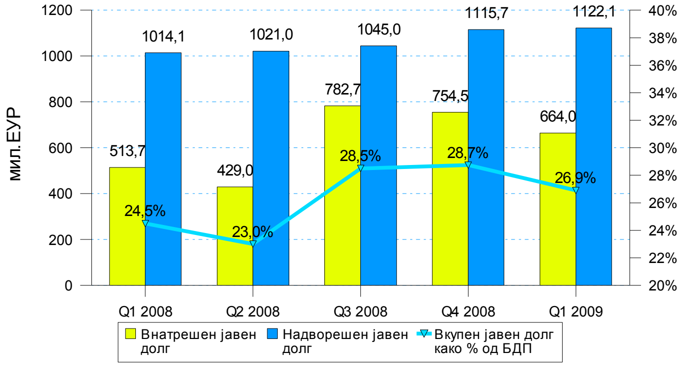

Извор:Мф

Каматна структура на вкупниот јавен долг

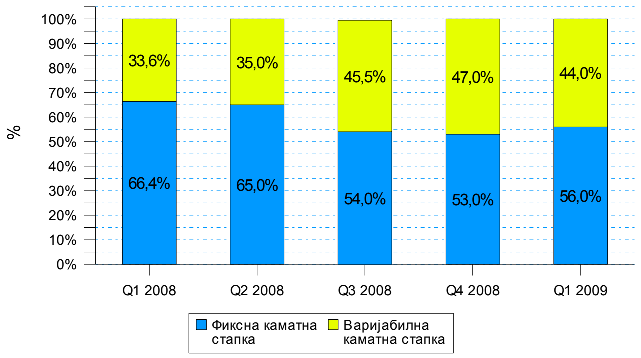

Извор:Мф

Валутна структура на вкупниот јавен долг

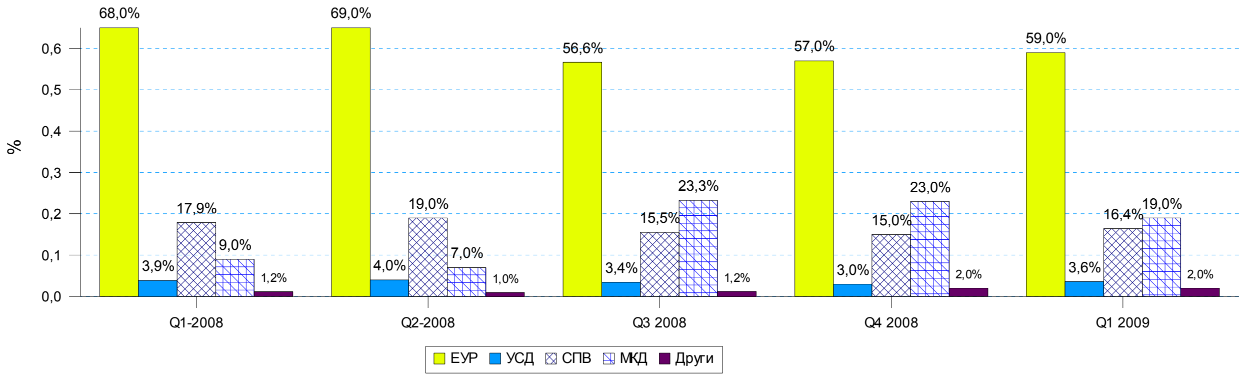

Извор:Мф

Пазарен/непазарен јавен долг заклучно со 31 декември 2008

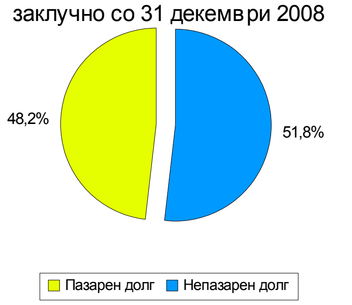

Пазарен/непазарен јавен долг заклучно со 31 март 2009

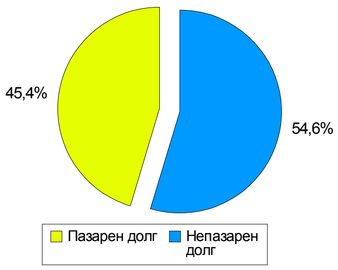

Извор:Мф

Извор:Мф

Структура на надворешен јавен долг по кредитори заклучно со 31 декември 2008

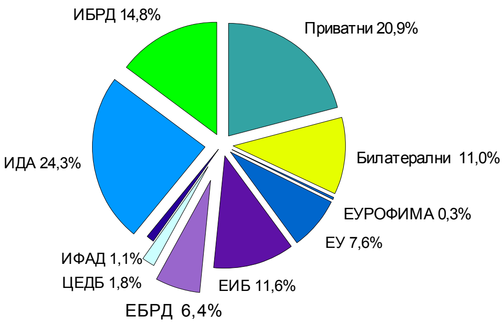

Извор:МФ и НБРМ

Структура на надворешен јавен долг по кредитори заклучно со 31 март 2009

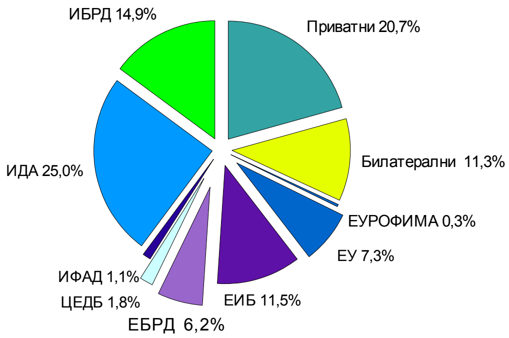

Извор:МФ и НБРМ

Структура на внатрешниот јавен долг

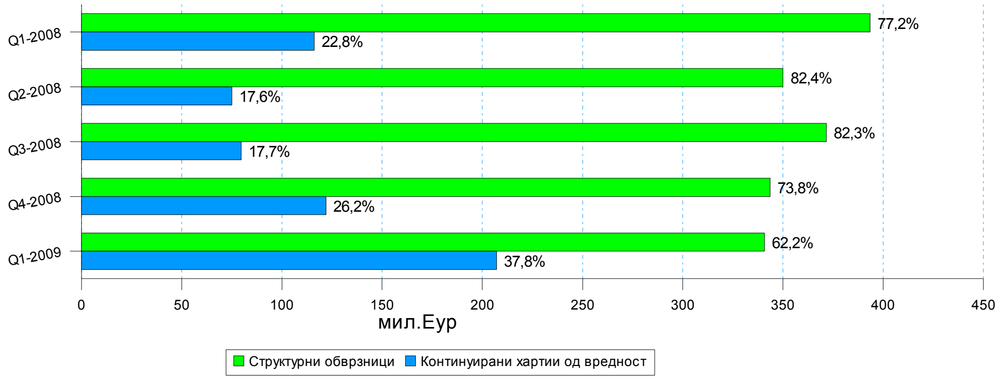

Извор:МФ

2.2 Индикатори за ризик на портфолиото на јавниот долг

Просечно време на достасување – АТМ (во години)					
	31.03.08	30.06.08	30.09.08	31.12.08	31.03.09
Внатрешен јавен долг	2,54	2,65	2,57	2,35	1,79
Надворешен јавен долг	8,90	8,75	8,67	8,54	8,44
Вкупен јавен долг	6,64	6,74	6,60	6,43	5,94

Извор: МФ

Просечно време до рефиксирање- ATR (во години)					
	31.03.08	30.06.08	30.09.08	31.12.08	31.03.09
Внатрешен јавен долг	2,15	2,25	2,22	2,03	1,54
Надворешен јавен долг	7,19	7,04	7,07	7,03	6,98
Вкупен јавен долг	**5,39**	**5,41**	**5,42**	**5,33**	**4,94**

Извор: МФ

Времетраење (Duration) на внатрешен јавен долг (во години)					
	31.03.08	30.06.08	30.09.08	31.12.08	31.03.09
Структурни обврзници	2,04	2,16	2,09	2,09	1,90
Континуирани ДХВ	0,50	0,55	0,52	0,52	0,50
Внатрешен јавен долг	1,76	1,88	1,82	1,68	1,37

Извор: МФ

3. Повлечени средства по основ на надворешно и внатрешно задолжување

Повлекувања по основ на кредити

Во милиони евра	Q1-2008 реализација	Q2-2008 реализација	Q3-2008 реализација	Q4-2008 реализација	Q1-2009 реализација	Планирани повлекувања во Q1-2009	Процент на реализација во Q1-2009*
Вкупен јавен долг	**14,3**	**26,5**	**9,9**	**64,9**	**8,5**	**18,8**	**45,2%**
Државен долг	**12,2**	**17,6**	**4,2**	**36,1**	**5,3**	**12,5**	**42,1%**
Долг на централна влада	**10,1**	**16,8**	**4,2**	**34,6**	**5,3**	**12,5**	**42,1%**
Официјални кредитори	**10,1**	**16,8**	**4,2**	**34,6**	**5,3**	**12,5**	**42,1%**
Мултилатерални кредитири	**2,6**	**14,1**	**1,5**	**26,8**	**2,6**	**5,1**	**51,8%**
ИБРД	2,6	4,0	0,8	18,8	2,6	5,1	51,8%
ИФАД	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	-
ЦЕДБ	0,0	0,0	0,7	0,0	0,0	0,0	-
ЕБРД	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-
ЕИБ	0,0	10,0	0,0	8,0	0,0	0,0	-
Билатерални кредитори	**7,5**	**2,7**	**2,7**	**7,8**	**2,6**	**7,4**	**35,5%**
Приватни кредитори	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**-**
Јавни фондови	**2,1**	**0,9**	**0,0**	**1,5**	**0,0**	**0,0**	**-**
Официјални кредитори	**2,1**	**0,9**	**0,0**	**1,5**	**0,0**	**0,0**	**-**
Мултилатерални кредитири	**2,1**	**0,9**	**0,0**	**1,5**	**0,0**	**0,0**	**-**
ИБРД	0,2	0,0	0,0	1,5	0,0	0,0	-
ЕБРД	1,9	0,9	0,0	0,0	0,0	0,0	-
ЕИБ	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-
Јавни претпријатија	**2,1**	**8,9**	**5,7**	**28,7**	**3,2**	**6,3**	**51,2%**
Официјални кредитори	**2,1**	**8,9**	**5,7**	**8,7**	**3,2**	**6,3**	**51,2%**
Мултилатерални кредитири	**2,1**	**7,9**	**5,7**	**4,7**	**1,8**	**5,4**	**33,9%**
ИБРД	1,7	2,7	3,5	1,9	0,4	2,4	17,5%
ЕБРД	0,4	5,2	2,2	2,8	1,4	3,0	46,9%
EIB	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-
CEDB	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-
Билатерални кредитори	**0,0**	**1,0**	**0,0**	**4,0**	**1,4**	**0,9**	**153,2%**
Приватни кредитори	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**20,0**	**0,0**	**0,0**	**-**

Извор:МФ и НБРМ
**Во Q1-2009 процентот на реализација на повлекувањата споредено со проекциите изнесува 45,2%.*

Нето емисија на континуирани државни хартии од вредност и структурни обврзници

	Во милиони ЕУР	Q1-2008	Q2-2008	Q3-2008	Q4-2008	Q1-2009
I	Нето издадени континуирани државни хартии од вредност	5,8	-12,1	5,2	49,3	85,1
1	1-месечни ДЗ	0,0	0,0	0,0	0,0	66,8
2	3-месечни ДЗ	8,4	-1,9	8,8	35,6	24,7
3	6-месечни ДЗ	4,6	-6,9	-5,1	7,1	-1,3
4	12-месечни ДЗ	-7,2	-2,7	0,7	1,7	-1,1
5	2-годишна ДО	0,0	-1,5	0,7	4,9	-3,9
6	3-годишна ДО	0,0	0,8	0,1	0,0	0,0
II	7-ма емисија на обврзница за денационализација*	0,0	0,0	25,2	0,0	0,0
I+II	***Вкупно***	***5,8***	***-12,1***	***30,4***	***49,3***	***85,1***

*по основ на обврзниците за денационализација нема реален прилив на средства во Буџетот на Република Македонија, туку тие се емитуваат на лицата во процесот на денационализација кои Република Македонија не ги обештетува преку реален имот туку преку обврзници

Извор:МФ

4. Сервисирање на вкупниот јавен долг

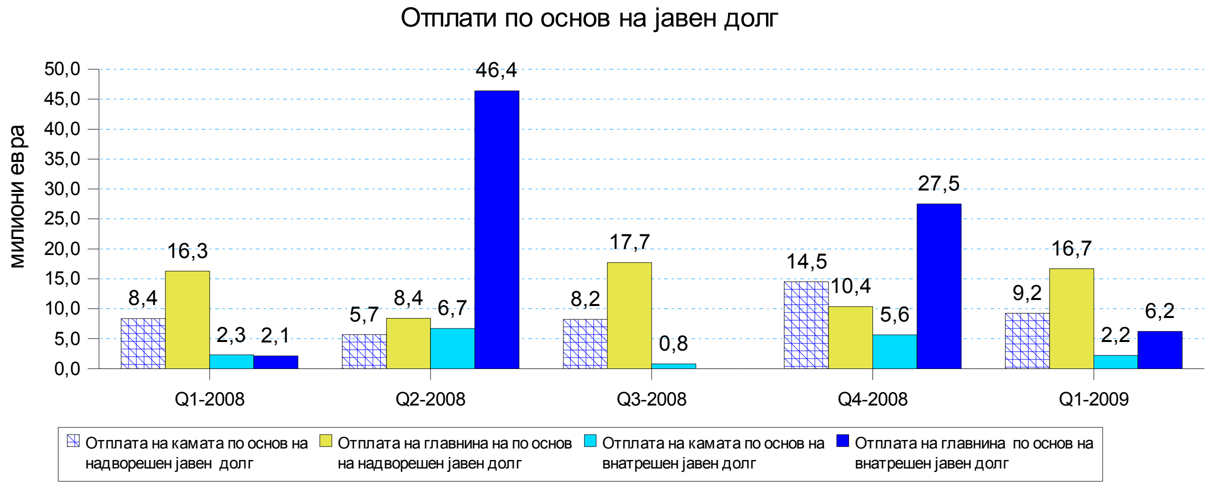

Извор:Мф и НБРМ

5. Гарантиран јавен долг

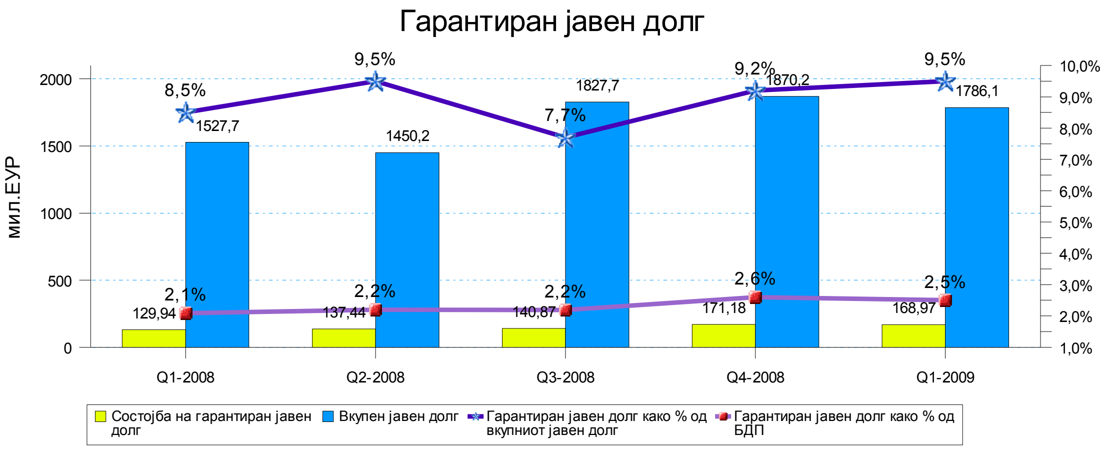

Извор:МФ и НБРМ

6. Примарен пазар на државни хартии од вредност

Аукции на државни хартии од вредност во Q1-2009

	Резултати од аукции на ДХВ за Q1- 2009							
	1 месеци		3 месеци					
	DZ2009/01-28	DZ2009/02-28	DZ2009/01-90	DZ2009/02-90*	DZ2009/03-91	DZ2009/03-84	DZ2009/04-91	DZ2009/05-91
ISIN код	MKMINFDZ9V27	MKMINFDZ9V35	MKMINFDZ9013	MKMINFDZ9V19	MKMINFDZ9021	MKMINFDZ9021	MKMINFDZ9039	MKMINFDZ9047
Денови/години на достасување	28	28	90	90	91	84	91	91
Дата на аукција	10.03.2009	24.03.2009	05.01.2009	15.01.2009	20.01.2009	27.01.2009	03.02.2009	17.02.2009
Дата на достасување	08.04.2009	22.04.2009	08.04.2009	16.04.2009	22.04.2009	22.04.2009	06.05.2009	20.05.2009
Максимална каматна стапка	-	-	7,60	7,65	7,70	7,80	7,80	8,00
Минимална каматна стапка	-	-	7,29	7,20	7,21	7,40	7,29	7,39
Пондерирана каматна стапка	-	-	7,54	7,28	7,55	7,60	7,66	7,88
Каматна стапка	8,90	8,25	-	-	-	-	-	-
Постигната цена	-	-	98,1504	98,2128	98,1268	98,2582	98,1004	98,0479
Цена	99,3125	99,3624	-	-	-	-	-	-
Понуда	1.000.000.000	1.500.000.000	1.000.000.000	1.500.000.000	1.500.000.000	1.500.000.000	1.500.000.000	1.500.000.000
Побарувачка	534.220.000	1.273.320.000	534.220.000	1.273.320.000	604.230.000	83.110.000	457.850.000	734.670.000
Реализација	534.220.000	915.320.000	534.220.000	915.320.000	592.730.000	73.110.000	452.850.000	734.670.000
Реализација на конкурентни понуди	534.220.000	915.320.000	534.220.000	915.320.000	592.730.000	73.110.000	452.850.000	734.670.000
Реализација на неконкурентни понуди	0	0	0	0	0	0	0	0
Процент на неконкурентни понуди	1	1	1	1	1	1	1	1
Bid to cover ratio*	1	1,39	1	1,39	1,02	1,14	1,01	1
Доставени понуди	17	19	17	19	22	8	18	11
Прифатени понуди	17	12	17	12	20	7	17	11

Извор:МФ

	Резултати од аукции на ДХВ за Q1- 2009							
	3 месеци		6 месеци			12 месеци		2 години
	DZ2009/06-91	DZ2009/07-91	DZ2009/01-181	DZ2009/02-182	DZ2009/03-182	DZ2009/01-364	DZ2009/02-364	DO2009/01-0211
ISIN код	MKMINFDZ9054	MKMINFDZ9062	MKMINFDS9012	MKMINFDS9020	MKMINFDS9038	MKMINFDY9014	MKMINFDY9022	MKMINF20G200
Денови/години на достасување	91	91	181	182	182	364	364	2
Дата на аукција	03.03.2009	17.03.2009	05.01.2009	03.02.2009	03.03.2009	20.01.2009	17.03.2009	24.02.2009
Дата на достасување	03.06.2009	17.06.2009	08.07.2009	05.08.2009	02.09.2009	20.01.2010	17.03.2010	26.02.2011
Максимална каматна стапка	8,50	9,50	7,51	7,60	7,69	7,00	-	-
Минимална каматна стапка	7,49	7,49	7,00	7,51	7,69	7,00	-	-
Пондерирана каматна стапка	8,22	9,23	7,26	7,51	7,69	7,00	-	-
Купонска каматна стапка	-	-	-	-	-	-	-	8,50
Постигната цена	97,9633	97,7202	96,4795	96,3412	96,2578	93,3901	-	-
Цена	-	-	-	-	-	-	-	100,0000
Понуда	1.200.000.000	2.500.000.000	400.000.000	400.000.000	300.000.000	400.000.000	150.000.000	250.000.000
Побарувачка	860.910.000	927.280.000	141.520.000	71.500.000	90.000.000	5.360.000	0	10.400.000
Реализација	860.910.000	927.280.000	138.400.000	61.500.000	90.000.000	5.360.000	0	10.400.000
Реализација на конкурентни понуди	860.910.000	927.280.000	138.400.000	61.500.000	90.000.000	5.360.000	0	-
Реализација на неконкурентни понуди	0	0	0	0	0	0	0	-
Процент на неконкурентни понуди	1	1	1	1	1	1	1	1
Bid to cover ratio*	1	1	1,02	1,16	1	1	-	1
Доставени понуди	15	17	3	3	1	1	0	2
Прифатени понуди	15	17	2	2	1	1	0	2

* овој коефициент ја прикажува покриеноста на реализацијата со побарувачката

Извор:МФ

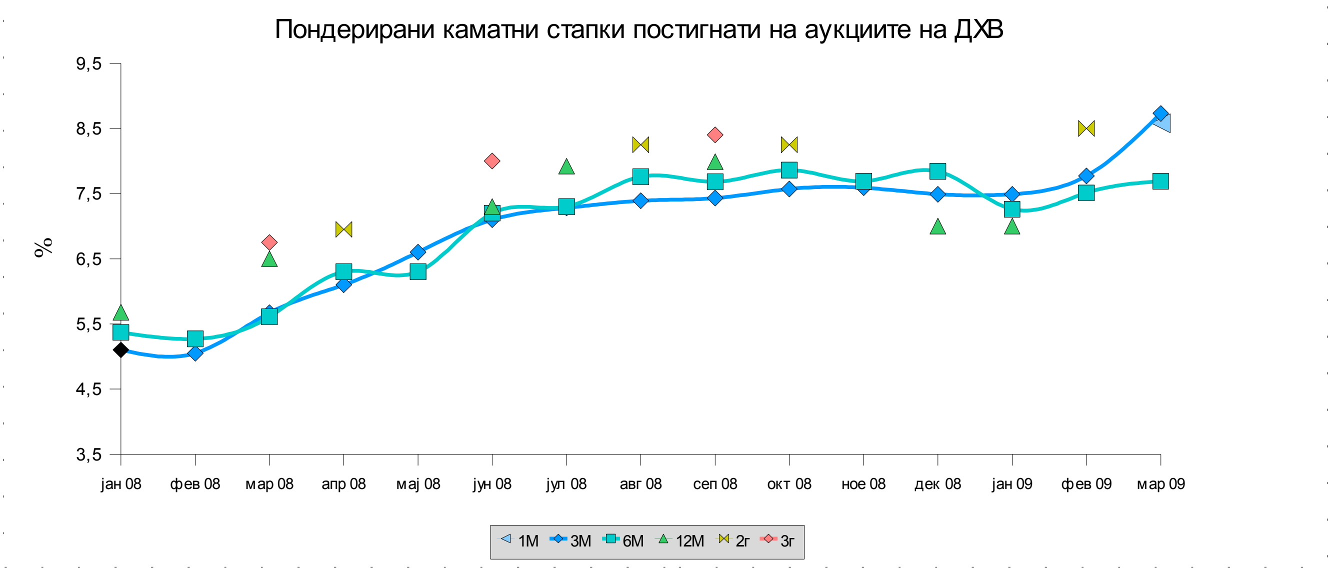

Извор:МФ

6.1 Структура по рочности на состојбата на недостасани државни хартии од вредност

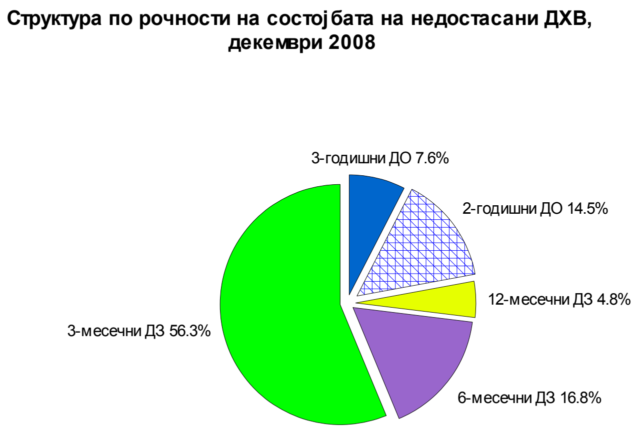

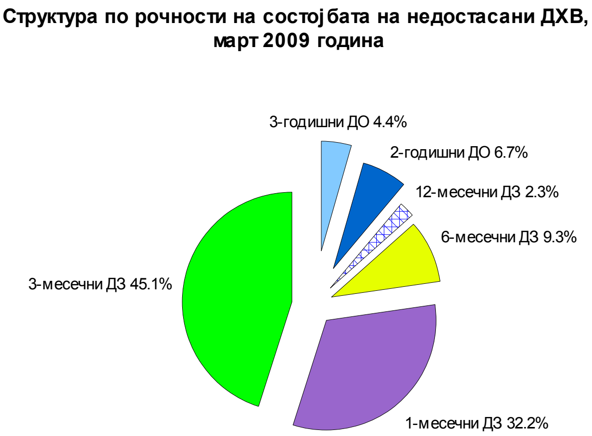

6.2 Сопственичка структура на недостасани државни хартии од вредност

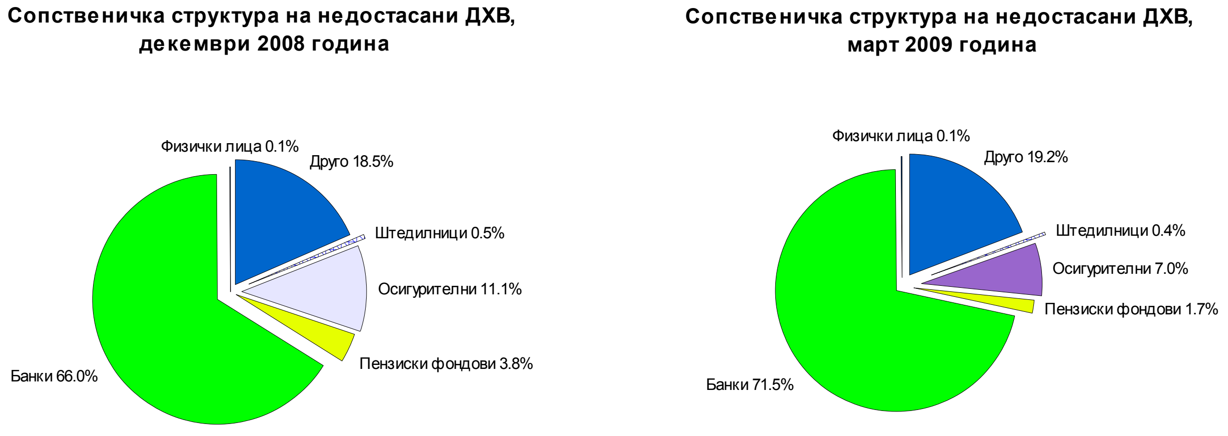

Извор:МФ и Македонска берза

7. Секундарен пазар на државни хартии од вредност

7.1 Македонска Берза

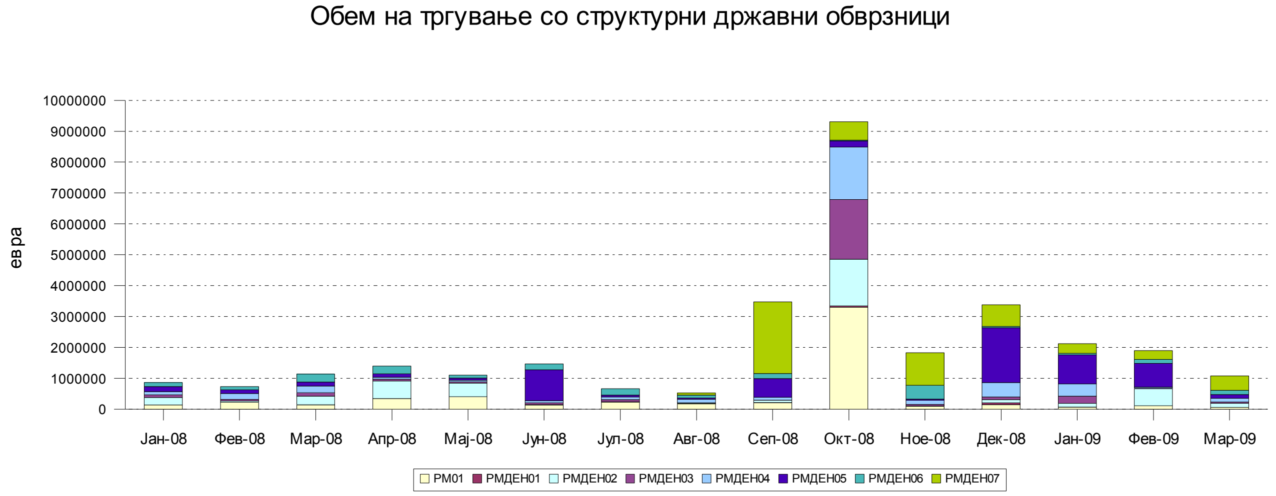

Извор: МФ и Македонска берза

Принос до достасување на структурните државни обврзници

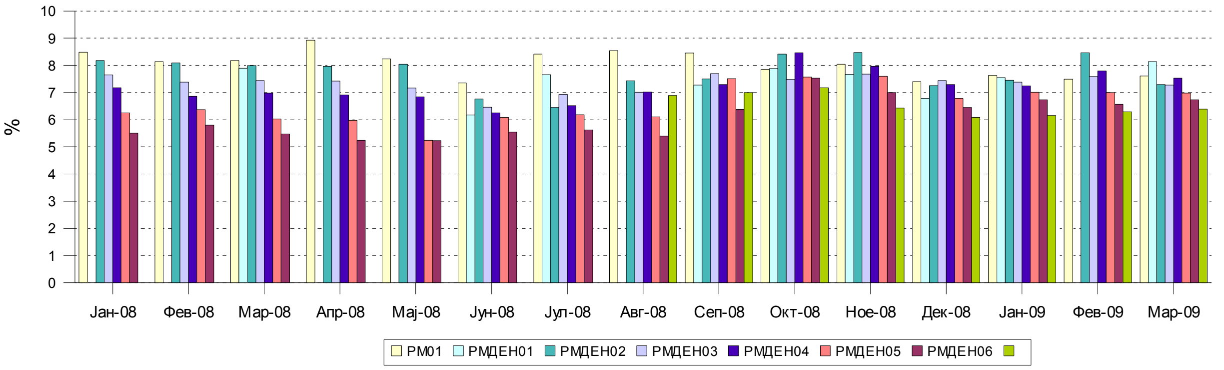

Извор: МФ и Македонска берза

7.2 Пазар преку шалтер

Склучени трансакции на пазарот преку шалтер на ДЗ во периодот јануари 2008 - март 2009

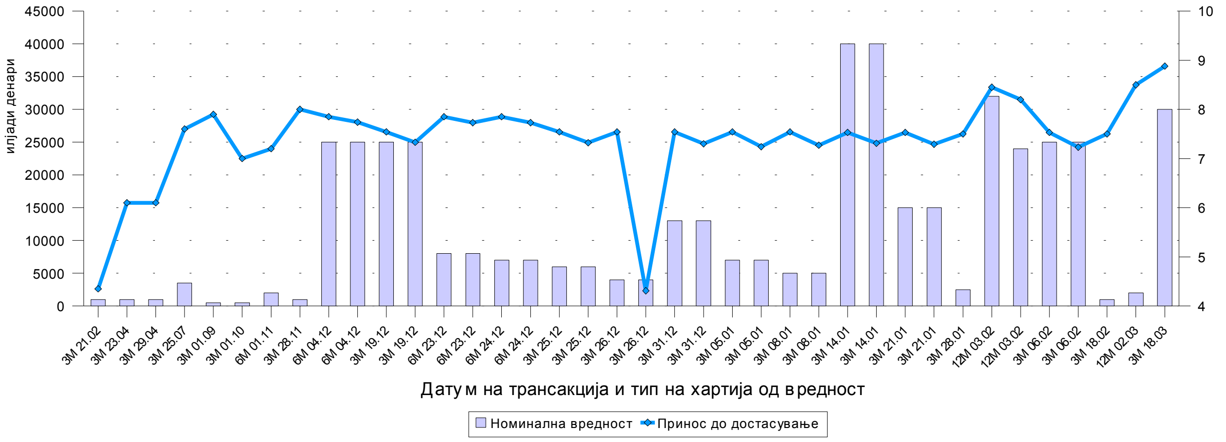

Извор:Мф

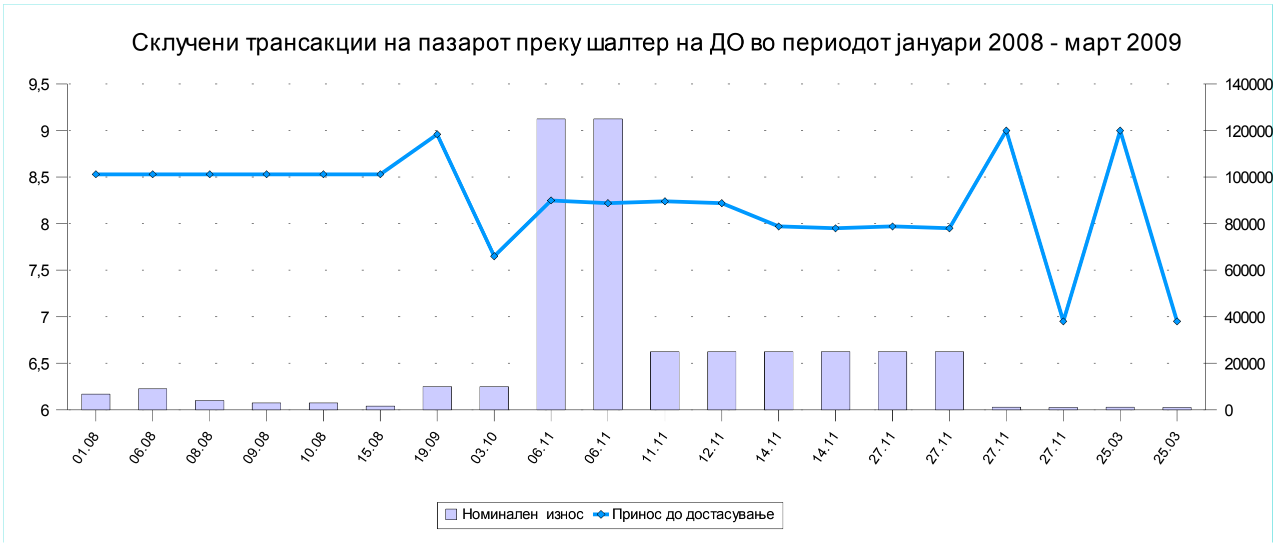

Извор:Мф

8. Контакти

Контакт лице	Позиција	Телефон	E-mail
Маја Парнарџиева	Државен советник	3106-103	maja.parnargieva@finance.gov.mk
Сања Манасијевиќ Манчева	Раководител на одделение за политика на управување со јавен долг и анализа на ризици	3106-293	sanja.manasijevic@finance.gov.mk
Ана Стојкова	Раководител на одделение за задолжување и инвестирање	3106-293	ana.stojkova@finance.gov.mk
Афердита Реџепи	Одделение за политика на управување со јавен долг и анализа на ризици	3106-327	aferdita.redzepi@finance.gov.mk
Дејан Деспотоски	Одделение за политика на управување со јавен долг и анализа на ризици	3106-578	dejan.despotoski@finance.gov.mk